
HÍRÖSSZEFOGLALÓK

Hírösszefoglaló rovatunkban a DE Közszolgáltatási Kutatócsoport munkájában résztvevő egyetemi hallgatók írásait közöljük. A rovat célja, hogy a Közjavak blog és folyóirat profiljába illeszkedő, – a közjog területét tágan értelmezve – legfrissebb tudományos hírekről, álláspontokról, az egyes közjogi szervek döntéseiről első kézből nyújtson információt az olvasóközönségnek.

ÚJABB LÉGIUTAS JOGOKKAL KAPCSOLATOS DÖNTÉST HOZOTT AZ EUB*

A beszállás előzetes visszautasítása esetén az utasokat akkor is megilleti a kártalanítás, ha nem jelentkeztek utasfelvételre, és a beszállás visszautasításáról a menetrend szerinti indulási időpont előtt legalább két héttel tájékoztatták őket – mondta ki az EUB legutóbbi döntésében.

Az alapügy tényállásában a felperes a Latam Airlines-nál foglalt repülőutat, oda-vissza, Frankfurt am Mainból Madridba. Az odaútra 2017. december 22-én, a visszaútra pedig 2018. január 7-ére szolt a jegye. A felperesnek az indulás előtt 1 nappal nem volt lehetősége az online utasfelvételre, ezért kapcsolatba lépett a légitársasággal. A légitársaság tájékoztatta, hogy előzetes tájékoztatás nélkül, egyoldalúan áttette a felperes foglalását, és két nappal korábban induló járatra tette át, valamint a visszaútra szóló járatról kizárták, mivel az odafelé tartó járatra nem szállt fel (amiről a felperesnek nem volt tudomása).

A felperes más légitársaságnál foglalt jegyeket, és az alapeljárás megindítása előtt a Latam Airlines légitársaság visszatérítette a felperesnek a jegyek értékét. Az elsőfokú bíróság a légitársaságot a jegyek fennmaradó költségének kártérítés címén történő megtérítésére kötelezte. Azonban a felperes további kártalanításra irányuló kérelmét elutasította. Ezért a felperes fellebbezést nyújtott be.

Az elsőfokú bíróság azzal nem volt tisztában, hogy a légi utasok jogairól szóló 261/2004. rendelet értelmében az visszautasított beszállásnak minősül-e, ha a légi társaság előzetesen tájékoztatta az utast arról, hogy megtagadja a beszállást egy olyan légi járatra, amelyre ő helyfoglalással rendelkezik. A bíróság azt is megjegyzi, hogy a járat törlése esetén nem merül fel kártalanításhoz való jog, ha a járat törléséről az utast legalább két héttel korábban tájékoztatják. Mivel ilyenkor az utasoknak kellő idő áll rendelkezésükre, hogy az új helyzetre felkészüljenek. Ezt követően a bíróság az Európai Unió Bíróságához (a továbbiakban: EUB) fordult előzetes döntéshozatali kérelemmel.

* Készítette: *Iványi Rita*, joghallgató, DE ÁJK

Az EUB az ítéletében arra a megállapításra jutott, hogy a beszállás előzetes visszautasítása esetén a visszautasított beszállás miatti kártalanítást akkor is meg kell fizetni, ha az érintett utas nem jelentkezett utasfelvételre. Mivel ha a légi fuvarozó előzetesen tájékoztatta az utast arról, hogy az utas akarata ellenére megtagadj a beszállást egy olyan járatra, amelyre az utas már megerősített helyfoglalással rendelkezik, akkor az utasfelvételre való jelentkezés követelménye mindössze szükségtelen formalitásnak minősül.

Az EUB azt is megállapította, hogy a kártalanításhoz való jogot akkor is alkalmazni kell, ha az utast legalább két héttel a beszállás előtt tájékoztatták a visszautasításról. Mivel nincs oka arra, hogy a járat törlése tekintetében alkalmazott szabályt analógiával alkalmazzák ebben az esetben, amikor mentesülnek a légitársaságok a kártalanítási kötelezettség alól, amennyiben a menetrend szerinti induláshoz képest két héttel korábban tájékoztatják a járat törléséről.

Források jegyzéke:

- A Bíróság C-238/22. sz. ügyben 2023. október 26-án hozott ítélete [ECLI:EU:C:2023:815]

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG MEGSEMISÍTETTE A MUNKA TÖRVÉNYKÖNYVÉNEK EGYIK RENDELKEZÉSÉT*

Az Alkotmánybíróság előtt bírói kezdeményezésre a III/00882/2023 ügyszámon volt folyamatban a Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. tv. 276. § (8) bekezdés alkalmazhatóságának vizsgálata.

Az indítványozó bíró az előtte folyamatban lévő ügyet felfüggesztette, majd az Alkotmánybírósághoz fordult amiatt, hogy a rendelkezés alaptörvényellenességét állapítsák meg, valamint semmisítsék meg azt. A rendelkezés így szólt: *„Az a szakszervezet (szakszervezeti szövetség), amely a kollektív szerződés megkötését követően felel meg a (2) bekezdésben meghatározott feltételnek, jogosult a kollektív szerződés módosítását kezdeményezni, és a módosítással kapcsolatos tárgyaláson – tanácskozási joggal – részt venni.”*

Az Alkotmánybírósághoz fordulás konkrét oka volt, hogy a bíróságnak állást kell foglalnia, hogy a 2010. február 2. napon megkötött kollektív szerződést módosíthatják, illetve felmondhatják-e annak tükrében, hogy 2014. január 1. naptól fogva az alperesi munkáltatónál munkaviszonyban álló tagok száma meghaladta a 276. § (2) bekezdésben meghatározott minimumlétszámot. A 276. § (8) bekezdés ezt a lehetőséget egyértelműen kizárta, azonban a bíróság álláspontja szerint így kellő súlyú alkotmányos indok nélkül hátrányosan különböztet az alperesi munkáltatónál kollektív szerződéskötési képességgel bíró szakszervezetek között, illetőleg eltérően bánik az adott munkáltatónál kollektív szerződéskötési képességgel rendelkező szakszervezetekkel azon oknál fogva, hogy a kollektív szerződés megkötését követően teljesítették az Mt. 276. § (2) bekezdésében foglalt követelményt.

A bíróság az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésben foglaltak sérelmére hivatkozott, miszerint önkényesen különböztet meg kellő súlyú alkotmányos indok nélkül, valamint a megkülönböztetésnek nincs tárgyilagos mérlegelés szerinti ésszerű indoka, továbbá az adott munkáltatónál kollektív szerződéskötési képességet nyert szakszervezetek jogszabály szerinti eltérő kezelésének nincs ésszerű alkotmányos indoka.

Az Alkotmánybíróság megállapította, miszerint: *„A kollektív szerződés megkötését követően reprezentativitást szerzett szakszervezetek számára tanácskozási jogot biztosító szabályozás figyelmen kívül hagyja a kollektív szerződés alapvető jellegzetességeit (rugalmasság, aktualizálhatóság), annak rendeltetését (a munkáltató és a munkavállalók érdekeinek megfelelő megállapodás) és normatív jellegét (a kollektív szerződés jogszabályszerűen viselkedik az érintett munkáltató összes, munkaviszonyban álló munkavállalója*

* Készítette: *Pella Sebestyén Márk*, joghallgató, DE ÁJK

számára)”

Ennek következtében az Alkotmánybíróság is úgy találta, hogy a különbségtétel észszerűségére vonatkozó követelmények a „tanácskozási joggal” kitétel kapcsán valóban nem állnak fenn, melynek következtében a rendelkezés „tanácskozási joggal” kitételét megsemmisítette és elrendelte, hogy a folyamatban lévő perekben azt figyelmen kívül kell hagyni.

SZABAD A PÁLYA?- AZ EGYSÉGES VÍZUMMENTESSÉG MECHANIKÁJA*

Az Európai Unió Bírósága a C-137/21. számú döntésében a Parlament keresetét elutasította, s nem állapította meg a Bizottság mulasztását, amelyet arra alapozott, hogy nem hozta meg az Egyesült Államok állampolgárainak vízummentességét ideiglenesen felfüggesztő jogi aktust, holott a 2018/1806. EU rendelet alapján felhatalmazást kapott rá és a feltételek fennálltak.

A Parlament kontra Bizottság ügy tárgyát egy uniós jogforrás, az Európai Parlament és a Tanács által elfogadott 2018/1806 rendelet miatt vélt mulasztásos jogsértés képezte, amely rendelkezett a vízumkötelezettség alól mentes harmadik országokról, többet között az Egyesült Államokról.

A rendelet mikor felváltotta a korábit, tartalma szerint a preambulum sorai közt tartalmazta mind a tárgyat képező elv, mint pedig az említett eset keretében vizsgálandó megállapításokat. E szerint a vízumkölcsonösség az Unió külpolitikai egységességének és hitelességének egyik alappillére, így annak tevőleges, aktív biztosítása az Uniótól és annak valamennyi tagállamtól elvárt. Továbbá úgy szól, az esetleges fennakadások, így különösen a bármely tagállammal szemben a mellékletben felsorolt államok által bevezetett vízumkötelezettség esetén, az elsődleges szempont a közös fellépés az Unió és annak tagállamai részéről, a szolidaritás jegyében. Ennek a mechanizmusnak a megvalósulása érdekében a Bizottság felhatalmazást kap az EUMSZ 290. cikk alapján jogi aktusok elfogadására. Ennek keretében végrehajtási jogi aktust fogad el, amely a vízumkötelezettséget bevezető harmadik állam bizonyos kategóriákba tartozó állampolgárai esetében ideiglenesen felfüggeszti a vízummentességet. Első körben legfeljebb hat hónapra határozhatja meg ezt az időtartamot, azonban lehetősége van alkalmanként szintén legfeljebb hat hónappal az időszakot meghosszabbítani.

A vízummentesség a harmadik állam állampolgári számára akkor biztosított, ha adott harmadik állam is biztosítja az uniós államok számára a vízummentességet, kivétel nélkül.

A Bíróság kimondta, a vízummentesség kérdése az Európai Unió esetén az úgynevezett vízumkölcsonösségi elven alapszik a preambulum alapján, ennek teljes biztosítására törekszik a rendelet. Egy több lépcsőből álló „kölcsonösségi mechanizmus” keretében megoldási utat nyújt arra az esetre is, ha valamely harmadik állam az Unió egy vagy több államával szemben a korábbi vízummentesség ellenére előírná a kötelezettséget, ugyanis ez esetben az EU egységesen reagálhasson.

* Készítette: *Legény Lili*, joghallgató, DE ÁJK

Az eset előzménye 2017-re nyúlik vissza, amikor is a Bizottság jelentése szerint nyolc állam esetében volt kölcsönösségi probléma, azonban ebből kettő kivételével sikerült: az Amerikai Egyesült Államok, és Kanada. A helyzet orvoslására a Bizottság nem látta kifizetődő megoldásnak a vízummentesség felfüggesztését. A fejlemények igazolták őket, 2018-ra az USA maradt az egyetlen problémás állam. A Parlament felszólította a Bizottságot, hogy fogadja el a vízumfelfüggesztés tárgyában a megfelelő jogi aktust, amely felkérésnek a Bizottság nem tett eleget.

A Parlament azonban mulasztás miatt annak megállapítását kérte a Bíróságtól, hogy a Bizottság mulasztott, amikor nem függesztette fel ideiglenesen az Egyesült Államok relációjában a vízummentességet, holott az a bolgár, horvát, ciprusi és román állampolgárokkal szemben előírta a vízumkötelezettséget, így a rendeletbe foglalt valamennyi feltétel teljesülése esetén a Bizottságnak jogosultsága van jogi aktust hozni a szolidaritás megvalósítása érdekében.

A döntési jogosultságokkal abban az esetben, ha adott harmadik állam bármely uniós tagállam esetén mégis vízumkötelezettséget ír elő, mint láttuk a Bizottság rendelkezik. Ez esetben a Bizottság kompetenciája, hogy felfüggeszti-e a vízummentességet adott harmadik állam állampolgáraival szemben, a Bíróság azonban kiemelte: nem kötelezettsége így dönteni, politikai mérlegelés tárgyát képezi. A mérlegelési jogosultságát a Bíróság megerősítette, indokolásában kitért arra, hogy amennyiben a vízumkötelezettséget valamely uniós tagállammal szemben megtartó vagy bevezető harmadik állammal szemben erre automatikus válaszreakcióként kívánták volna a vízummentesség felfüggesztését az Unió részéről alkalmazni, arra már a rendeletet előkészítő munkálatok illetve a tényleges szabályozás körében e módon rendelkeztek volna.

Azonban ez a reakció nem automatikus, hanem a Bizottság hatáskörébe tartozik.

A Parlament intézményi mulasztás megállapítására irányuló keresetére az Európai Unió Bírósága elutasítót ítéletet hozott.

A Bíróság kifejtette, a politikai mérlegelés eszközével élhet ez esetben a Bizottság, így kötelessége nem keletkezik a mentesség felfüggesztésére, tehát nem követett el mulasztást. A politikai mérlegelés többdimenziós elemzés eredménye, így a gazdasági és kereskedelmi következményeket is figyelembe kellett vennie, és valamennyi szempont esetében részletes magyarázatokat adott a korábbi, 2016. évi jelentésében, amely indokokra visszautalt a szóban forgó jelentés esetén is.

Azonban kikötötte, a Bizottságnak három szempontot szükséges szem előtt tartania a mérlegelés során a továbbiakban:

1.vizsgálja az érintett tagállam és a harmadik állam közötti vízummentességért hozott intézkedések eredményét,

2.vizsgálja a Bizottság lépéseit, amelyeket a vízummentesség visszaállítása vagy épp bevezetése érdekében tett

3.vizsgálja az esetleges felfüggesztés várható következményeit a külkapcsolati viszonyra mind az Unió, mind a tagállamok esetében a harmadik állammal.

Mivel a Bíróság olvasatában a Bizottság e pontokat figyelembe vette a mentesség felfüggesztésének mellőzésekor, nem lépte túl az észszerű mérlegelésre vonatkozó mozgásterét, nem mulasztott tehát.

Források jegyzéke:

- <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2023-09/cp230130hu.pdf>

SZERZŐINK FIGYELMÉBE

A Közjavak folyamatosan várja a minimum 10.000, maximum 25.000 karakter terjedelmű, a folyóirat profiljába illeszkedő tanulmányokat. A kéziratok megküldése előtt javasoljuk a formai követelményekre vonatkozó szabályok áttanulmányozását. A megjelentetni kívánt tanulmányokat a szerkesztőbizottság részére az alábbi e-mail címre kérjük megküldeni: bartha.ildiko@law.unideb.hu

A szerkesztőbizottság által befogadott tanulmányok hagyományos módon, a negyedévente megjelenő elektronikus folyóiratban, valamint az interaktív kozjavak.hu blogoldalon is megjelennek. Erre tekintettel a tanulmányok elkészítését és benyújtását kétféle formában kérjük megtenni.

Formai követelmények

A tanulmányokat word dokumentumban, Times New Roman betűtípusban, 12-es betűmérettel, normál sortávolsággal, sorkizártan kérjük elkészíteni.

Hivatkozási rendszerre vonatkozó követelmények

A szerkesztőbizottság kéri a szerzőket, hogy amennyiben lehetőség van rá, a tanulmányokat egyfelől a hagyományos szövegekőzi lábjegyzettel ellátott formátumban, valamint az elektronikus megjelentetést elősegítő sorkőzi hivatkozásokat tartalmazó változatban is szíveskedjenek elkészíteni.

1. Blog változat:

Amennyiben a forrás nyilvános weboldalon is teljes terjedelemben elérhető (pl. egy hatályos törvényszöveg, tanulmány, jelentés stb.), akkor a wordbe ágyazott hiperhivatkozással (a hiperlinket a szövegben a forrásra egyértelműen utaló szóhoz vagy szókapcsolathoz rendeljük hozzá).

Példa:

"Az információszabadság lényege, hogy a társadalom tagjainak joga van a közérdekű adatokat ([Infotv. 3. § 5.](#)) megismerni, betekinteni az ezekkel kapcsolatos dokumentációba."

Amennyiben tudományos irodalmi forrást hivatkozunk meg ezzel a módszerrel, a hiperlink alatt csak olyan elérhetőséget adjunk meg, amely a közlemény bibliográfiai adatait is teljeskörűen tartalmazza és a szerzői jogi követelményeknek megfelelően lett közzétéve. Amennyiben ez nem lehetséges, a 2. pontban ismertetett hivatkozási formát alkalmazzuk.

Ha nem érhető el (vagy nem teljes terjedelemben) a forrás nyilvános weboldalon, a forrást a megfelelő szövegrész után szögletes zárójelben jelöljük a folyóirat változathoz lentebb megadott hivatkozási rendszer szerint.

2. Folyóirat változat:

Könyveknél:

Sivák József–Vigvári András (2012): *Rendhagyó bevezetés közpénzügyek tanulmányozásába*. Budapest: Complex, 35-40.

Tanulmánykötetben, gyűjteményes kötetben megjelent szövegek esetében:

Mickiewicz, Ellen (2000): Institutional Incapacity, the Attentive Public, and Media Pluralism in Russia. In: Richard Gunther, Richard Mughan, Anthony (eds.): *Democracy and the Media*. Cambridge: Cambridge University Press., pp. 85–121.

Folyóiratban megjelent tanulmány esetében:

Selck, J. Torsten (2004): On the Dimensionality of European Union Legislative. In: *Journal of Theoretical Politics*. Vol. 16., No. 2. April, pp. 203–222.

Hetilapokban/napilapokban megjelent, szerző nélküli írások hivatkozása:

Közös rendszer – felkészült irányítás (2011). In: *Szabadhajdú Városi Hetilap*, 2011. 21. évf. 42. sz. (12. 20.) 4–5. old.

Mindegyik fenti esetben az alábbiak szerint kérjük a pontos oldalszám megjelölését, amennyiben szükségessé válik: magyar szakirodalomnál „34–54. old.” és angol szakirodalomnál „pp. 34–54.”

Kérjük, hogy a szerzők a tervezett tanulmány részét képező képeket, ábrákat vagy táblázatokat is külön dokumentumban is küldjék el (ábrák és táblázatok esetében olyan formátumban, amelyben lehetséges ezek szerkesztése - diagramoknál excelben).

© 2023 DE Közszolgáltatási Kutatócsoport.

A mű szerzői jogilag védett. Minden jog, így különösen a sokszorosítás, terjesztés és fordítás joga fenntartva. A mű a szerzők írásbeli hozzájárulása nélkül részeiben sem reprodukálható.

Idézni, szöveges tartalmat átvenni csak a forrásra való hivatkozással szabad.